

EPOSI I KRESHNIKËVE

Është **polistadial** (i shumështrësuar) – ka disa variante këngësh për një hero / ngjarje etj, që janë krijuar në kohë dhe vende të ndryshme

- Koha e lindjes së ciklit shek. XI-XII (sipas Kadaresë);
- Janë pjesa më e vjetër dhe e rëndësishme e folklorit tonë;
- Burim i pashtershëm studimi

Temat: Luftërat e shqiptarëve dhe jeta në mbrojtje të tokave, kullotave përball fiseve sllave

Vazhdimisht këngët përshkohen nga luftërat

Rreziqet vijnë nga natyra (orteqet, etj.), grabitjet e tokave, nderit

Në qendër figurat e kreshnikëve (kryesisht Muji dhe Halili)

Muji sjell idealin e kohës – karakteri burrëror, mishërimi i Kanunit, respekton dëshirat dhe vullnetin e të tjerëve, autoritar, por jo tiran, veti të rralla, i aftë si prijës në situata të vështira dhe delikate

Halili është përfaqësues i kalorësit mesjetar - shumë trim, në raport me vëllain ngjan dhe ndryshon. Muji ka maturinë, eksperiencën. Halili është i papërmbajtur, i ri, aventurier, ka trimëri të parakohshme (domethënë që nuk e përdor gjithmonë me maturi).

Këngët u krijuan në Veri të Shqipërisë

U përjetësuan me këngë e me lahutë

Jeta alpine – *fort po shndrit njai diell, por pak po xeh...*

Shtresa e **ndikimeve mitologjike**:

1) Kohërat pagane

2) Orët, zanat, shtojzovallet

Ka lirizëm, që vjen me lumturimin

Panorama kohore dhe vendore nuk vijnë si qëllim

Urime, mallkime, amanete, mbjellja e pemëve (simbolikë që sjell jetën zakonore)

Heronj të jashtëzakonshëm, në rrethana të jashtëzakonshme

Varg 10 rrokësh

Rima e bardhë (mungon rima klasike)

Himnizohet **kulti i familjes**

Lartësohen **virtytet e shoqërisë**: besnikëria, nderi, trimëria, mikëpritja etj.

Mbështete fort në **kodet zakonore**

Trashëgimi i virtyteve më të larta

Karakteri kalorësiak shprehet në dyluftimet

Situata të hiperbolizuara

Gjergj Elez Alia triumfon fizikisht e moralisht

Komunikimi para betejës – lloj përgatitjeje psikologjike, me synim uljen e ritmit të kundërshtarit dhe shkatërrimit të tij

Populli e shpreh qëndrimin e vetë (epitete, etj.)

Fuqia e rëndësishme në atë kohë

Figura letrare

Epanastrofeja – me fjalën që mbaron një varg fillon vargu pasardhës

Forma habitore, hiperbola, epitete, metafora

Epifora – përsëritje e së njëjtës fjalë në fund të vargut, rrit intensivitetin

Muzikaliteti

1) Përsëritja e fjalës në krye dhe në mes të të njëjtit varg

2) Rima brenda vargut (teknikë metrike)

3) Aliteracioni – përsëritja e tingujve